

Slovenska književnost.

Zofka Kveder: **Ljubezen**. — 1901. — V lastni založbi. — Tiskala Tiskarna „Edinost“. — Cena 1 K 60 v. — Pisateljica „Misterija žene“ je izdala v tej knjigi nekake dramatiške poizkuse. Šest jih je in vsi imajo to skupno lastnost, da ni v nobenem nič dramatiškega. Sicer so vsepovsod ob začetku napovedane osebe, označeno je pozorišče, določen čas —; daljši dve „drami“ sta prav lepo razdeljeni v „prizore“, vsaka oseba je debelo tiskana, kadar izpregovori, — ali pri vsem tem so vsi šesteri poizkusi le pogovori tu dveh, tam več oseb — in sicer tuintam jako dolgočasni in prisiljeni pogovori. Tudi „Pravica do življenja“ ni drama, čeprav jo pisateljica tako imenuje. Prosim vas, kje pa je v tej „Pravici“ kaj dramatiškega življenja, kaj zapletka, kaj konflikta, kaj razvoja?! Ponikvar, priskuten bogatin, snubi Berto, katera ne mara zanj, v prvem (vsaj posredno, pa Zimi) in v četrtem t. j. zadržem dejanju. Pepi se pa v vseh štirih dejanjih komaj enkrat umori, in še tu se ne ve, za koga: ali za se, ali za sestro! — Takisto nič je v tehniškem oziru enodejanka „Ljubezen“. Nekje smo brali kritiko, kateri se vidi oni zadnji prizor naravnost pretresljiv! Nam se zdi čisto naravnost — smešen... Kako se gospod Koder in gospa Koder pripravljata, da se iz ljubezni do sina zadušita — in pa tisto neslano govorjenje pred smrtjo — ne, oprostite, to je nezmisel!... Toda pustimo formalno plat! Saj se zdi (tudi po opombi v „Predgovoru“), da pisateljica sama ne reflektira na to, da bi jo prišteli med resne dramatike. Ona je hotela pač v dialogu in v dramski formi razviti nekaj svoje filozofije, svojega naziranja o svetu in življenju. In proti tej filozofiji in proti temu življenjskemu naziranju moramo vsebolj protestirati nego proti taki ali taki obliki. V Kvedrove filozofiji in njenih nazorih o svetu in življenju ni nič svetlega, nič jasnega. Sam pesimizem in cinizem! Vse na svetu je blato, vse omadeževano, vse podlo... In zopet: povsod samo trpljenje, gorje, prekletstvo... Izhod iz vsega tega pa: resignacija, obup, — propast, pogibel... Oporekamo glasno

in odločno! Tak ni svet, takšno ni življenje, vsaj brez človekove lastne krivde ne! Priznavamo, da je po univerzah mnogo tako lačnih visokošolcev, kot sta Meden in Traven („Zimsko popoldne“), a verjemite: pridnih in poštenih, pa tako zelo lačnih — ni mnogo! Vemo, da je na svetu mnogo zapeljanih rev, kakor je ona „Pri branjevki“ ali morda tudi ona v lascivnem dialogu „Strti“, a zopet verjemite: takih, ki so se skrbno varovale, pa so le bile zapeljane — ni mnogo! — Uverjeni smo končno, da je na svetu veliko veliko gorja, izgub, prevar, odpovedi, veliko tudi nezakriviljenega trpljenja, ali uverjeni smo pa tudi, da vse to ne končava z obupom in prokletstvom, tam, kjer sveti v trpljenje in bolečino kak višji žarek — ne pa samo strast in hlepenje po uživanju, a nad njima razlit cinizem do vsega, kar je človeštvu v pravo tolažbo...

Toliko dovolj o tej knjigi. Prihodnjič bomo podobne „drame“ Zofke Kvedrove ignorirali!

Dr. M. O.

Postojna, nje slavna jama in okolica.

Topografično-zgodovinski opis s slikami. Stavil Fran Nedeljko. V Ljubljani. Samozaložba. Natisnil A. Slatnar v Kamniku. 1901. 12°. Str. 80. — Ta lična knjižica je spisana kot nekak „voditelj“ za one, ki si hočejo ogledati prirodne znamenitosti notranjskega sveta. G. pisatelj popisuje najprej trg Postojno in njegovo zgodovino, potem pa vodi čitatelja po svetovnoznanii Postojnski jami. Iz okolice popisuje še Črno jama, jama pri Velikem otoku, Rakovsko dolino in Cerkniško jezero (ponatisnjeno iz „Planinskega Vestnika“), Planino, Mali grad, Haasberg in grad Predjamo, ter sklepa z naštevanjem žuželk, ki žive v Postojnski jami. Ta knjižica je posebno priporočila vredna zaradi sličic, ki so sicer majhne, a večinoma prav lične in natančne. V živem barvotisku vidimo Postojno, vhod v jama, razvaline gradu na Soviču, vtok Pivke v Postojnsko jama, Plesišče v jami in razvaline Malega gradu pri Planini. Ker je v jami težavno fotografirati, so tudi druge slike vredne vsega priznanja.